

Стимулююче тарифоутворення

Стимулююче тарифоутворення або RAB-регулювання (Regulatory Asset Base – регульована база активів) – система довгострокового тарифоутворення, основною метою якої є залучення інвестицій в розвиток і модернізацію електричних мереж.

Вперше методика тарифоутворення на основі регульованої бази інвестованого капіталу (RAB) була застосована в Великобританії в кінці 1980-х рр. В середині 1990-х років на RAB-регулювання перейшло більшість країн Західної Європи, Канада, США, Австралія. Європейський союз в 2002 році зобов'язав країни Східної Європи застосовувати RAB при встановленні тарифів для монополій і на RAB-регулювання перейшли Чехія, Словаччина, Угорщина, Польща, Румунія, Болгарія та ряд інших держав.

Впровадження RAB-регулювання в Україні передбачено Угодою про асоціацію України з ЄС в частині імплементації Директиви 2009/72/ЄС.

Основною метою RAB-регулювання є залучення інвестицій в розширення і модернізацію енергетичної інфраструктури. Світова практика показала, що регулювання тарифів в електромережевого комплексі на основі методології RAB має ряд переваг для електромережних компаній і споживачів перед діючою зараз системою «витрати плюс».

Сьогоднішня система така, майбутні витрати компаній залежать від затрат сьогоднішніх, якщо підприємство спрацювало добре (скоротило затрати), всі «зеконормлені» гроші заберуть, а якщо погано (не оптимізувало операційні витрати), йому в наступному році додадуть грошей. Тому, в кінцевому підсумку підприємства, позбавлені економічного стимулу працювати ефективно. Ця система не вигідна ні розподільним компаніям, ні суспільству.

Нова система дозволить енергокомпаніям більше інвестувати в модернізацію мереж, нові енергопроекти, відбудеться значний щорічний приплив інвестиційних ресурсів в енергетику регіонів при обмеженому зростанні тарифів.

Переваги нової системи регулювання незаперечні: створюються умови для залучення інвестицій з урахуванням потреб регіону в розвитку енергетичного комплексу та підвищення надійності енергопостачання, з'являються стимули для зниження втрат і операційних витрат мережевих компаній, тарифи прив'язуються до рівня надійності та якості обслуговування споживачів.

У свою чергу, значно знизяться втрати електроенергії при передачі, а споживачі отримають більш високу якість послуг. Наприклад, середній показник часу відключення від споживання електроенергії не повинен буде перевищувати 150 годин на рік для міської місцевості та 300 годин на рік для сільської місцевості.

Повинна оновитися інфраструктура мереж електропередач, що дасть можливість безпроблемного підключення до них нових об'єктів.

Через кілька років зростання доходів обленерго зупиниться за рахунок того, що великих інвестицій вже не знадобиться, а виплати на операційні витрати будуть постійно знижуватися. Отже, можна буде знизити тариф для споживача.

Сам перехід на RAB-тарифи вкрай необхідний, щоб ми, як країна, рухалися до європейських стандартів.

НОРМАТИВНІ ДОКУМЕНТИ

- Закон України «Про ринок електричної енергії» № 2019-VIII від 13.04.2017р.;
- Закон України «Про ліцензування видів господарської діяльності» № 222- VIII від 02.03.2015р.;
- Постанова НКРЕ КП «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо плану роботи ліцензіатів з постачання електричної енергії за регульованим тарифом та/або з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами з підготовки до переходу до стимулюючого регулювання» № 1109 від 15.08.2013р.;
- Постанова НКРЕ КП «Про затвердження Порядку розрахунку роздрібних тарифів на електричну енергію, тарифів на передачу електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами, тарифів на постачання електричної енергії за регульованим тарифом у разі застосування стимулюючого регулювання» №900 від 11.07.2013р.;
- Постанова НКРЕ КП «Про затвердження Порядку визначення необхідного доходу від здійснення діяльності з постачання електричної енергії за регульованим тарифом у разі застосування стимулюючого регулювання» № №898 від 11.07.2013р. (із змінами та доповненнями);
- Постанова НКРЕ КП «Про затвердження Порядку визначення необхідного доходу від здійснення діяльності з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами у разі застосування стимулюючого регулювання» № 1032 від 26.07.2013р.(зі змінами та доповненнями);
- Постанова НКРЕ КП «Про затвердження Порядку визначення регуляторної бази активів суб'єктів природних монополій у сфері електроенергетики» № 899 від 11.07.2013р. (зі змінами та доповненнями);
- Постанова НКРЕ КП «Про застосування на період переходу до стимулюючого регулювання прямолінійного методу нарахування амортизації для цілей формування тарифів» №20 від 15.02.2013р.;
- Постанова НКРЕ КП «Про встановлення параметрів регулювання, що мають довгостроковий строк дії, для цілей стимулюючого регулювання» № 1009 від 23.07.2013 р. (зі змінами та доповненнями);

- Постанова НКРЕ КП «Про застосування стимулюючого регулювання у сфері передачі електричної енергії місцевими (локальними) електричними мережами» № 1029 від 26.07.2013р. (зі змінами та доповненнями);
- Постанова НКРЕ КП «Про затвердження Порядку розподілу активів, витрат та доходів між видами діяльності ліцензіатів з постачання електричної енергії за регульованим тарифом та/або з передачі електричної енергії місцевими (локальними) електромережами» №1031 від 26.07.2013р.;
- Постанова НКРЕ КП «Про встановлення регуляторної норми доходу на регуляторну базу активів для суб'єктів, що провадять (мають намір провадити) господарську діяльність з транспортування теплової енергії магістральними та місцевими (розподільчими) тепловими мережами» №2561 від 08.10.2015р.